

Цетиње, 3. априла

Турска не стоји најбоље са својим намјентајем у кући. И ако ужива ријетку срећу да је Европа мази са својим вјечно искреним симпатијама и да је храни најслађим status quo-има, ипак се у њој по нешто претурни, по нешто разбије, а по што год и покида. Хваљени младотурски режим има пуне руке посла да поправља и дотјерује што немирни људи кваре. Добра је воља ту, али да ли је и снага и практична мудрост, то тек треба да се покаже.

Нов живот у Турској личи нам на болесника који оздрављава, али полако. Једна мала непажња, и болест може да се поврати. На његовоме лицу виде се румене јагоднице, али је остало на њему све још блиједо. Види се, још раде разорљиве гљивице у њему.

Тих гљивица (микроба) пуна је Турска. Ако се не може казати да јој је кроз кости трава проклијала, а оно се извјесно може рећи, да јој се ране на све стране отварају, и таман кад једну разним домаћим херонкама залијечи, друга се јавља. Чиреви по њој гифу на све стране. По некада то значи здравље, а по често и нечисту крв; ако се набрзо не почисти, постаје кобна.

Крвави кадрил не престаје да се игра. Кад одиграју свој дио Арнаути, јаве се комите у Маћедонији, кад се ови поутишају, јављају се Јермени, а кад ови сврше под пожем, устају Арапи, онда Бугари на граници, гдје долази до формалних бојева у минијатури, па онда опет Арапи, и тако даље без краја и конца.

То за Турску не могу бити утјешне појаве. Њени ватрогасци трче истина одмах да на све стране гасе, али шта ће да буде, ако се пожар једновременно појави на свима странама, гдје тиња? Турска је до сад могла угушивати устанак за устанком, али шта ће да чини ако се незадовољни народи договоре на једновременно устану на оружје?

А само Арапа има на дванаест милиона. Има читав дуги низ година како се Арапи буне и како веома велике напоре чини Турска да их савлада. Као и Арнауте, Турска их никада није покорила силом, неко увијек мало силом, а мало милостом. То је онда само била закрпа за извјесно кратко вријеме, па се послједије вратило опет на старо. То стога, што Турска никада није могла, (а можда није ни хтјела), испунити оно што је обећала.

Ова арнаутска побуна, која је сад на позорници, није случајна. Букнула је једновременно на више страна, а то је доказ да је израније спремана. Ко ју је удешавао нека траже Турци. Тек удешавана је и удешена је. Није сасвим случајан ни арнаутски конгрес у Битољу баш сад,

кад се на другој страни њихови саплеменици буне. Хоће да натјерају Турску и Шеик-ул-Ислама да им признају латиницу за арнаутску азбуку, док су се до сад, по настојавању Турака, служили арапским писменима. У јуну т. г. одржаће у Јањини други конгрес, у истоме циљу. С латинском азбуком Албанези ће бити привучени на страну која је супротна Турској и њеним интересима, нарочито кад се узме на ум да су је израдили католички попови, који стоје под туђим протекторатом, не турским. Негдје у блиској Европи — а Турска зна и гдје — има и катедре за арнаутски језик, па је, наравно, ту и брига за арнаутску азбуку.

Још овдје нијесу завршене борбе у побуњеним Арнаутима, кад из Јермена долази вијест, да се Арапи наново оружјају и крећу. Турска са своје стране чини то исто, и сад је на реду да се тамо отвори крваво призорје. А дванаест милиона Арапа (више но што је Турака), нијесу шала. Ако Турке подари још срећа, да овамо не сврше с Арнаутима, а тамо да им се отприликом још Арнапима, младотурски режим може врло лако дочекати пријатељски да не. Јер није само то. Овамо у дес-

спотским планинама и Срећној Гори, према Бугарској, трене је зло, не мање од осталих. Тамо су на дневном реду врло оштре и дуге чарке с Бугарима. Тамо се бију формалне битке. Војске има и с једне и с друге стране. И то није случајно. Све укупно узевши даје нам повода да помислимо, да ту, у свему, влада некакав и нечији план, који се труди да једновременно запали Турску са више страна. Судећи по дојакошњим дјелима Абдул-Хамидовим и његовијех доглавника допуштено је помишљати, да његови (или њихови) емисари углављују пазар с Арнаутима и с Арапима и с Бугарима. Није њима ништа скупо, да би оборили младотурски режим, да Арнаутима и Арапима даду самоуправу, а Бугарима један дио Маћедоније. Нас то не би ни мало зачудило. То би спадало у систем Абдул-Хамидовога начина владања. Али нас чуди друго нешто. Чуди нас то, да су староме режиму, који можда пактира са свима незадовољницима, најревноснији савезници баш сами Младотурци. Они ништа не чине да стеку пријатеља и да их стално за се вежу. Напротив, они их својим јавашлуком, у колико их имају, полако отурују. Подлежу дошаптавањима и чине све оно што им може отуђити пријатеље, који им руке пружају. Јадранска жељезница још никако да изиђе из оквира „видјећемо“, и „проучићемо“, „наклоњени смо“ итд. По свој прилици мисле кад ми можемо бити сити од status quo,

и ми се задовољавамо нашим обећањима.

Имаћемо стрпљења, а догађаји ће ићи својим редом, и ми за њима. Некога ће да оросе, некога да покосе.

Побуна у Арбанији

Ушљед побуне Арбанаса стање у сјеверној Старој Србији је све горе. Појожај је све критичнији. Број побуњеника све више расте. Они су заузели све згодне положаје и побринули су се да буду у вези са својим суплеменицима из јужнијех крајева. Војска се гомила, али с концентрацијом војних трупа иде доста тешко.

Арбанаси су до сад имали доста времена, да се на својим положајима утврде и да изаберу што погодније позиције, као и да обезбеде своја залеђа. Они су добро оружани и вјешто оперирају са својим одредима. Исто тако снабђени су добро са муницијом, што све показује, да побуна није случајно избила, него да је нарочито припремљена. Јако се говори и чини, да је први умијешани.

Побуна се све више шири како према сјеверу, тако и на југу, гдје се налазе Бучани и Миридити. Није немогућност да се побуњеницима придруже и Малисори.

Друге три године су повучене и не предузимају никакву офанзиву, јер чекају, да се скупе и нове трупе, које непркидно долазе из Цариграда, Солуна и Скопља.

До сада је дошло до неколико мањих сукоба, а како побуњеници виде да је војска Шефки паше слаба, да их директно напада, то настојавају да се овом пасивношћу војске користе. Са Приштином су сваки саобрћај прекинули, телеграфску жицу покидали и жељезничку пругу посели, спремни да код Феризовића, више кога су жељезничку пругу покварили, нападну на транспорте војних трупа. Исто тако настојавају, да и Приштину заузму и ако су у њој четири топа извучена на позицију и располаже са батаљоном пјешадије и пуком коњице.

Пуштени из затвора

— Браћа Прибићевићи на слободи —

Највиши суд у Хрватској, сто седморице, поништио је пресуду, коју је донио загребачки суд по дјелу далеко познате велеиздајничке афере, због које су готово сви истакнутији Срби у Хрватској и Славонији оптужени и затворени. На основу ове одлуке стола седморице поништен је и цио поступак тако, да се сматра као да по овој ствари није ништа рађено. Према томе државни тужилац имао је да поднесе и нову оптужбу, у којој би морао тачно да назначи дјело и доказе за свакога оптуженог.

Како међутим државни тужилац није предузимао никакве кораке, то је бранилац оптужених захтијевао да се ипошљедња два затвореника, Валеријан и Адам Прибићевић, пуште на слободу.

Његовом захтијева суд се одазвао и у понедјељак је пустио из

истражног затвора оба Прићевића уз полагање кауције од 6.000 круна за свакога.

Државни тужилац још има права да своју оптужбу понови и да поступи по примједбама стола седморице и према томе ова ствар није још сасвијем окончана. Али како се зна, да државни тужилац не може одговорити захтјевима стола седморице, да о сваком оптуженом на по се поднесе због чега га оптужује, као и посебне доказе — јер да је то имао на расположењу већ би и за вријеме расправе поднио — то се држи, да ће државни тужилац коначно одустати од тужбе и да ће се на томе цијела ствар свршити.

Оба пошљедња затвореника провели су пуних двадесет мјесеци у затвору и природно је, да су се за ово вријеме намучили, али ипак могу бити задовољни са окончањем ове афере, онако исто као што је задовољан и цио српски народ, јер је праведна ствар на крају побједила, захваљујући нарочито новој политичкој ситуацији у тим земљама.

Балканска федерација

Идеја о остварању балканске федерације опет је на дневном реду. Она је до сада неколико пута покретана, али без успјеха. Сматрала се само као лијепа жеља, али не остварљива. Нарочито се истицало као највећа запријека то што остварење њено не може одобрити и дозволити једна од сусједних великијех сила, те се чак и истицало како је она све планове о остварењу ове идеје рушила у прах и пепео.

Најновија политичка ситуација на Балкану и приближивање балканских дворова учинили су да је ова идеја поново избила на површину. Пут краља српског и бугарског у Русију, као год и посјете ових двају владара Султану проузроковали су, да се идеја о балканској федерацији поново стави на дневни ред.

Поводом тога и страна штампа стала се да бави тим питањем. Поред осталих угледних европских листова о балканској федерацији проговорио је и угледни француски лист „Temps“. Он је о тој идеји проговорио нарочито с обзиром на држање Аустрије према њој и како је излагање овога листа не само интересно, но и важно, то га у цјелости и излажемо:

Аустро-руски преговори, посјета краља бугарског у Цариград, пут краља Србије у отоманску пријестоницу ставили су на дневни ред идеју о балканској федерацији. Нико и не мисли да ће се та федерација остварити у кратком року, али се о њој говори. А кад се о њој говори, обично се додаје, да ће та федерација наићи на јаку опозицију од стране Аустро-Угарске. Обавјештења, која нам је послао наш бечки кореспондент, дају нам могућности да одредимо реално држање Балплаци у том погледу.

Од двадесет година на овамо, оријенталска политика Аустро-Угарске често је варијала; она може још варирати. У овом пак тренутку она не ставља идеју о балканској федерацији један вето sine qua non. „Ја знам, говорио ми је ту скоро један

аустриски дипломат, да страни листови тврде, како ћемо се ми одупрети склапању једне балканске федерације, која би затворила нашу југословенску границу. То најбоље показује да они не познају нашу политику и да још непрестано вјерују у опасност од једног војног похода на Једрејско Море. Њихове инсинуације су нетачне. Ми не одбацујемо све облике једне уније ове врсте. Ми смо готови да је примимо, али само под извесним условима. Један једини чак довољан би био да јој осигура нашу потпору. А то је, да се Бугарска и Србија дефинитивно одреку сваке амбиције проширења ка Југу. Бечки кабинет не би имао шта против једне конфедерације постављене на таквој основи; он би се на против, радовао да види да мир на Балкану добија једну трајну подлогу. Али тај је услов потребан. Ми ћемо се борити свим силама, свим средствима, против једне уније, која би рјешењем такозваног македонског питања имала за латентан или очигледан циљ.

Ово, веома овлашћено, мишљење утврђује програм оријенталске политике, који је Балпац у неколико прилика дефинисао послје догађаја од октобра 1908. год. Аустро-Угарска је стално изјављивала, да је напустила сваку политику анектирања. Догађаји 1908. год. јасно су јој показали да је чак и једна формална модификација карте Европе склопачна са великим трошковима и великим тежкоћама. Компликација њене унутарње владе не може јој, с друге стране, никако инспирисати жељу, да у своје границе уноси нове народе који би пореметили данашњу равнотежу њених етничких елемената. Може се дакле вјеровати у искреност Аустро-Угарске кад изјављује, да и не помишља да шири своју територију с оне стране Митровице.

Постоји, у осталом, једна друга метода освајања, много модерније, са мање галаме, али исто тако сигурна и корисна, као и територијално увећање: у међународном језику, она је позната под именом методе ширења утицаја или економског продирања. Изгледа да се сада бечки кабинет латио ове методе. Он не мисли више, да спушта своје регimente и топове дуж Вардара ка Солуну. Биће задовољан ако његови трговци и индустријалци буду господари тог пута. На сваки начин једна војничка пот-

пора није ни најмање некорисна успјеху оваквог мирног продирања напријед. Војска се чува у резерви као какав банчин капитал, који по потреби гарантује извјесне авантуристичке операције и служи за покриће у случају изненадне кризе. То је једна пасивна борба без крвавих битка и без уступања територија, са дипломатским конфликтима које расправљају трговачки уговори.

Кад се проблем овако постави, излази, да идеја о једној балканској конфедерацији није неменовно у супротности са аустриском политиком. То би ипак било кад би се та конфедерација инспирисала принципима који се не би могли сложити са интересима аустриским. Мало час прецизирамо. Што Аустро-Угарска никако не допушта, то је успјех ревандикација балканских Словена иза којих она још увијек наслућује руски утицај. Ако би та конфедерација балканска постала оружје у служби тих ревандикација, она би наишла на непријатељско држање Аустро-Угарске. Ако пак та конфедерација иде за одржањем status quo, у корист Турске, Аустрија би је са задовољством прихватила. Оса њене оријенталне политике је у Цариграду; добри односи са Турском пречи су јој од свега. Балканска федерација, која би дала једну нову гаранцију одржању отоманског мира, не би јој дакле била мрска.

Не треба сметнути с ума, да најновији споразум на Балкану, пристанак Турске на грађење јадранске железнице, трговински уговор бугарско-турски, споразум односно жељезничке пруге Ђустендил—Куманово и Џума—Демирхисар, нијесу изазвали протесте Балпаца.

Али зато пак не може се додирити, да ће се балкански проблеми у њиховој новој форми моћи правити без конфликта. Ово је бар довољно да се предвиди могућност ситуације коју ће једног дана бити потребно прецизирати.

Скандал у хрватском Сабору

Незадовољни што им се измакла власт из руку, присталице Франкове не бирају средства водећи опструкцију и опозицију у Сабору. У томе су толико далеко отишли, да им и породични живот није светиња. Због тога је дошло до читавог скандала. Поводом томе загребачки „Обзор“ пише:

Зар је то јучер била сједница хрватског сабора или је била проста сеоска крчка,

руке. Хоће да у народним очима не буде владалац ништа а он све. Неће ауторитет владонач, да би га у толико више сам имао. Отимајући му све, демократи зову то слободоумљем, а у тој сфери слободоумља постају сами према народу и партији апсолутисте, и крете се демократија. Прометеји који краду вагру од сушна, да би могли налити, док суине само благо грије.

Шта је онда овај наш демократизам и у коме циљу постоји? Он је, у суштини, борба противу владаоца, а у корист проширења своје апсолутистичке власти над партијом, а преко партије над народом. Он је зато ту, да владаоца лиши свих услова под којима може у народу бити омиљен, а у држави нека чињеница. Он хоће да од владоца начини мртву гачку у јавном, државном и народном животу.

Очевидно, то је друга, и то гора врста апсолутизма. Одузели га од владоца, да они апсолутно господаре. Ако је оправдано било не одобрити прву врсту апсолутизма, више је не оправдано не одобрити ову другу. Гору. Јер владалац не представља партију него државу; не улази ни у какву политичку утакмицу са својим држављанима, те је тим отпао један велика услов да буде неправдан и немилостив: њега је, нашошкетку лакше убједити и прије умилостивити него политичког противника, који апсолутно, преко партије влада. Зато је овај апсолутизам гори. Ако је крајност онај, који потиче од влада-

да не видимо што друго, гдје се уз најужасније псовке срамоти не само противник него и сва његова својта. Обично се и међу највећим простацима и у најнекултурнијим крајевима поштита жене и не дира у њихово поштење. Нечувено је, да се на политичкога противника наваљује тако, да му се његова жена завуче у блато најодурнијих клевета.

Овај начин, којим се плује на жене, да се могу облатити мужеви, за цијело није нигде на свијету обичајан. Такве суровости показују не само помањкање осјећаја и стида него и морала, гдје нападачу није више ништа свето, гдје све хоће да облати, да се ваља у калужу простоте, не би ли барем на овај начин свратио на себе позорност.

Заст. Радић добио је дру. Елеговићу да се оферирао за једну сукњу. То је била увреда, ради које је др. Елеговић могао лично позвати Радића на одговорност. Жалосно је, да се председништво није знало онај час снаћи и позвати Радића на ред. Тиме би се била уштедила срамота нанесена хрватском сабору. Др. Елеговић као да је једва дочекао изазов не само да је Радићу казао да је лопов и ништарија, него му је оклеветао супругу на најсуровији и најогавнији начин, којег се једино „Hrvatsko Pravo“ не женира приопћити. Но др. Елеговићу, ни то није било доста.

Он је почео викати, нека се за сукње питају остали чланови владе и сабора. Он је напао бана и његову супругу на један писки начин, који није достојан културног човека, све кад би био и стварно оправдан. А „Hrvatsko Pravo“ тако је гадно, да те навале још гарнира на начин, какав није уобичајен у културном свијету. Хрватска јавност знаде, какве све денунциације шиљају франкофуртимаши против дра. Томашића у Беч, знаде и за онај подли и кукавни памфлет, наперен против супруге бана дра. Томашића.

Зар је то достојно, све кад би било истинито. Што vele жене и мајке тих франковаца о овом начину борбе? Зашто је др. Елеговић у смислу оног анонимног памфлета а без повода напао дра. Томашића и његове чланове владе. Зна се зашто хрватска јавност може само пријезити, рећи, да ове франковачке

Фабрика топова у Србији. Из Биоградица излази једна фабрика на томе да се у њој изводи најбоља и најсавременја фабрика за ливење топова. Као први рад ове тополине била је изградња дебарџа, хабићки топови у Србији.

Општински избори у Србији. Ових дана били су у Србији општински избори, због којих је силна борба вођена. Опозиционе странке напредна и национална биле су се удружиле и заједничке су листе истицале, што је нагнало и радикале, старије и демократе, да споразумне кандидате истакну.

Српске школе у Турској. Од нове школе године у Турској ће се отворити већи број српских основних школа, а и неколико гимназија.

она, крајност је и овај који потиче од пакосних партизана.

Између владоца и народа утиснута су се спекуланти и боре се за искључиву власт. Народ обманују, да би његовом помоћу отели власт од владоца, а отенив је постају неограничени господари, заводе, под изговором дисциплине, круга апсолутизма у страни и преко стране апсолутно владају народом, при чему најгоре пролазе они који се не зову радикалима и демократија.

Резултат је онај који смо раније описали: кад не може да воли онога кога би хтио вољети, народ постаје равнодушан спрема њега. И то је најблaжи облик његовога нерасположења. Темпераментни српски народ никада се на томе не зауставља; он урзи оно што не може вољети, он багаталине онога од кога је научио да прима, кад га види немощног да му што год да, да неправду поправи, агажне да подигне, а невољне утјеша. И ако тога у Србији има, крива су само они, који су владоца лишили постојања да буде владалац каквог га худ и малата народна, монархична од давнина, жели имати.

У тој борби јасно се види како су испретурани појмови о слободи и апсолутизму, демократији и слободоумљу. Кад се отима власт од владоца да се задржи себи, онда је то уставност и слободоумље, макар што се у страни влада апсолутно, а преко поскупне странке и народом. Убјајући ва-

Словенство

Енциклопедија Јужних Словена. Као што смо јавили већ, Југословенска Академија ријешила је да приреди издање југословенског енциклопедског речника, који би обухватао садање стање наука и умјетности Јужних Словена, а нарочито земљопис, статистику, историју, етнографију, језик и дијалекте, археологију, биографије знаменитих људи, опис југо-словенских држава и покрајина и т. д. За сараднике ове енциклопедије позвана је Академија Наука у Биограду, која би имала да поднесе и један дво издавачких трошкова. Али сада се јавља да се у цијелој тој ствари десио један обрт. Југословенска Академија хоће да задржи сва издавачка права и искључује Биририцу из овога издања, остављајући Академији Наука у Биограду да она приреди издања Биририцом. То другим ријечима значи: Академија Наука треба да и сарадњом и повчаном судјелује у издавању енциклопедије у издању латиницом, а издаће Биририцом, ако хоће да га има, да мора сама предузети. Разумије се, противу овога су они у Биограду устали и изгледа, да Академија Наука неће узети никакви учешћа у издавању ове енциклопедије. Због тога биоградски лист „Политика“ настојава, да до расцјепка не дође и да Српска Краљевска Академија треба да допусти за љубав овако велике културне тековине. „У крајњем случају“ — пише тај лист — „Српска Краљевска Академија не би ништа изгубила ни од свога угледа, ни свог незнатног, политички слободног положаја у јужним словенским племенима, када би партиципирала и повчаном и сарадњом у издању латиницом, а нашло би се, несумњиво, и фондова и приложника у Краљевини Србији, који би приредили издање Биририцом. Увјерени смо, да би углед наше Академије тим актом још више одскочио, јер се њега часна улога у овом послу, макар и на начин које предлаже Југословенска Академија, не би могла ни порећи ни заборавити. То захтијевају не само интереси културне заједнице Јужних Словена, него и интереси специјално нашег народа и његове просвијешћености. У сваком случају до споразума треба да дође.“

Загребачко свеучилиште. У зимском семестру школске године 1906/1910. било је на хрватском свеучилишту укупно 1059 редовних слушаца и 204 изванредних. Од тога је било на богословном факултету 114 (82 редовна, 32 изванредна) на право и државословном факултету 787 (701 редовни, 86 изв.); на мудрословном факултету: филозофа 215 (202 ред., 13 изв.), шумарска академија 48 редовних, геодетски течај 26 редовних, фармацевтски течај 70 изванредних слушаца. По жупанијама било је: Из лично-крбавске 79, модрушко-ријечке 69, загребачке 135, вараждинске 70, бјеловарско-крижевачке 61, пожешке 73, вировитичке 41, сријемске 105. По градовима: из Загреба 102, Вараждина 19, Осјека 16, Земун 9, укупно из Хрватске и Славоније 809. Надаље је било из С. Ријеке 3, из Угарске 37, из Далмације 157, из Аустриског Приморја 34, из Крањске 10, из Штајерске 4, из осталих аустриских земаља 11 (2 из Чеш-

ПОДЛИСТАК

Краљ, уставност, апсолутизам, демократизам, парламентарност

Какав је прави демократизам, рекли смо напријед. Изведен досљедно, завршава се потпуно децентрализацијом, у држави и децентрализацијом у општини. Нигдје не смеје бити апсолутизма. Такав демократизам код нас нико не тражи, нити је ко поставио границе, докле се смеје њи, ergo, ми правог демократија немамо. Немамо управо никакве; онај, који се код нас на парад наводи, демократизам је само по имену. Његова је намена та, да послужи као фирма, иза које ће се спекулисати јесто тако као и под другим фирмама. Управо, хоће се појам називом да потисну спекуланти старијег реда, да на њихова мјеста добу нови.

Шта онда у ствари хоће овај наш демократизам и којим путем греди? Кад неће децентрализацију у држави и општини и праву владу народа, то шта хоће?

Види се јасно: хоће да отме од владоца сваку власт, па да је пренесе на себе. Не на народ, него на себе. Хоће да лиши владоца свих ових атрибута што га у народним очима чине онаким владоцем каквога он истинитијом жели. Хоће да му одузме сваку могућност да у држави представља какву чињеницу, па све да сасреди у своје

тај начин углед владоцем у народу, нишћећи све погодбе под којима би могао постати популаран, они се на позорници истичу као његови браниоци и крете свакога ижедом невољним и преступничким, који је подигао неминовној сили пошљеднца, који су притекли из њихове побједе над владоцем, и постао спрема њега равнодушан, или и нешто више.

Ми разумијемо како је то дошло, али зато што је то дошло путем праведних и мале не значаи, да је ово што имамо оправдано. То је дошло из злоупотребе апсолутизма: под превањом династијом или, боље речено, лошом употребом власти и правде. Устало се да се власт владоцем сузи, и кад је 29 Мај, то омогућило, отишло се у другу крајност, у апсолутизам партијских привака помоћу партијске дисциплине. Неминовно сад долази трећа фаза: борба противу овога апсолутизма, како би се он омогућило, како на пријестолу, тако и преко партија, а то се може постићи само кад се владоцу врати отега власт како би могао осјетити апсолутизам партијски, а народно остави толико оште да може спријечити апсолутизам владоцем. За ову трећу фазу борбе рекретују борбе и соколе их на борбу са једнаким властима, злоупотребујући свој апсолутизам и тонећи све што није демократ и радикал. Они су сами своји непријатељи, јер на тај начин неће моћи очувати оно што су стекли. Природно је да се гоњени гушћунају око

ке, 5 из Д. Аустрије, по 2 из Моравске и Галиције; из Босне и Херцеговине 130, из Србије 9, из Бугарске 47, из осталих држава 9 (3 из Турске, по 2 из Ц. Горе и Русије, а по 1 из Македоније и Америке.)

Како се за народ — ради. Познато је, како се прошле године у Чешкој саставило друштво, које је узело за задаћу, да матици школској поклони новчани дар од милион круна. Тај милион сабран је у четири мјесеца дана. Одбор је одмах наставио сабирање, те је за други милион скупио до 15 марта 53.789 круна и 41 филер.

Педесетогодишњица. Прије четири дана је у Трсту прославио педесетогодишњицу словеначки родољуб и посланик д-р Густав Грегорин.

Отац хрватске стенографије. Овијех дана прославио је у Загребу професор Фрањо Магдић, отац хрватске стенографије, осамдесетогодишњицу рођења и 60-годишњицу свога рада и службовања.

Словенски писаца на руском. По приједлогу Г. В. Комарова петроградско „Обишество слајанској узајамности“ предузеће издавање словенских писаца на руском језику. Међу првим издањима биће дјела словачког романисијера Хурбана Вајанског, хрватског књижевника Јб. Т. Бабића—Балског и бугарског приповједача И. Н. Вазова.

Руски сељаци у Славонији. Руско друштво „Рускоје Зерно“ у Петрограду сваке године шаље своје питомце по страним земљама ради изучавања и практичног рада на народној економији. Ове године послаће неколико њих у Славонију, од којих ће двојица изучавати пчеларство.

Бугарски посланици у Србији. Једна група бугарских народних посланика доћи ће у мају у Србију, да учине посјету српским посланицима, који ће им посјету вратити у јуну, за вријеме сваславенског конгреса.

Пооштрене казне. Још прије годину дана љубљански земаљски суд осудио је неколицину Словенаца што су скидали са појединих радња немачке натписе. Сада је врховни суд те казне повисио тако да је осуђени на недељу дана пресуђен на мјесец, а осуђени на 2 мјесеца пресуђен је 4 мјесеца и т. д.

Исељеници за Америку

— Колико се преко Трста иселило —

По подацима, које пружа паробродско друштво „Аустро Американе“ прошле године укрцало се у тријанхал луци 14.905 исељеника за сјеверну и 5.445 за јужну Америку, укупно 20.350.

Њих је било из:

Аустро Угарске	12.207*	2.783
Русије	3.350	2.422
Румуније	116	44
Турске	50	19
Црне Горе	62	14
Из Америке	47	—
Других држава	72	163

Као што се из тога види, из Црне Горе је прошле године био незнатан број, али је зато он ове године нарастао, а увиђавности надлежних може се захвалити што је у пошљење врије исељавање у Америку сасвим обустављено.

*) Ови бројеви показују исељенике за сјеверне, а ови за њих, у другом реду, представљају исељенике за јужну Америку.

пријестела и траже за владоца више власти, више сјаја и ауторитета.

Можемо о томе сјају и ауторитету теоријски мислити како хоћемо, нарав народна захтијева да они постоје. Народ је наклонен да идеализује са својим владоцем, он је патристички понашање кад с љубављу гледа на пријесто, он персонализује у њему отаџбину и на његов позив хоће да буде и јуначан. Све се то данас свело у љубав према партији. Нигдје не видите енергије до у пословима партијским, нигдје ни умјетности што није партиско, лично и локално.

А парламентаризам? То нам је данас нека грула мушмула, али сува зобана крушка. Скупштина се пренијела из партијске клубове. Клубови су Скупштине, а Скупштина једна формалност, један апарат који има да осигура што је у клубовима књигописано. Ови пак раде при закључаним вратима и тако народ, који хоће да види како се и шта се ради у Скупштини, не види ништа. Види само изгравање, а не види унутрашње процесе који су до тих резултата довели. Све је депласирано и сакривено и то зову демократијом, уставношћу и парламентарношћу. У ствари, како се види, све је монструозно, варљиво, лажљиво, скривено, ишекулативно и не оно што треба да буде.

Осим тога наше Скупштине, оваке какве су, нијесу подобне да у пуној мјери одговоре својим задаћама. Ту се већина ни мало не разумије у државним питањима, исклу-

Грозна катастрофа на мору

Десет људских жртава. — Експлозија. — Смрт дјетета. — Тешко рањене госпође. — Поновне експлозије. — Страва на палуби. — Спасовање. — Наши земљаци на броду.

Енглески исељенички пароброд „Саиг-гопа“, који је собом возио девет стотине путника, ухватио је на путу у Портланд близу Беаху Хеада (у Канал де Манш) пожар. На броду били су већином наши земљаци, као и Румуни и др. Два шведска параброда прискочише у помоћ реченом пароброду, па спасоше путнике и допремише их у Довер.

По приповиједању путника, грозна ова несрећа настала је ушљед експлозије у спремишту угљена. Експлозија је разбила одио за госпође, усмртила једно дијете, а више госпођа тешко ренила. На броду настаде страва, метеж, гужва, трепет, јак. Све се натисло на палуби. Експлозије се понављаху. У то се зачу још јачи прасак, а густ облак дима застрје брод. Из одјељења, гдје су смјештене машине, допирало је запомагање морнара. Још јачи прасак, још грознија ломљавица, и девет мртвих морнара избачено би на палубу. Били су грозно изнакажени.

Пароброд „Upland“ и „Kanawha“ спасоше запрепаштене путнике. Спасовање је било веома теготно, јер су путници били тако рећи до костију у великој стрази. Неки путници нађоше смрт у валовима дебелог мора, кад се приликом гужве натиснуше на дрвени мост. Морнари речених бродова показаше се правим јунацима.

Спасени путници отпремљени су по том у Довер. Принц Људевит Батенбершки, заповједник атланске флоте, раздјелио је ондје међу исељенике разна јела и пића. Око 400 од бродоломаца стиглоше у Лондон, гдје су остали, док су други остали у Доверу.

Многи од исељеника који су остали на пароброду „Kanawha“, очајаваху, јер нијесу могли доћи до своје отаџбине, која је све испремијешана. Из очаја падоше у велику љутњу, па захтијеваху пријетњама своје ствари и то таким начином, да су морнари били присиљени строго поступати.

Гласник

— У четвртак се поново састао аустриски парламент.

— У Будимпеште се сјутра држати политесни зборови противу пројекта новог пруског изборног закона.

— Сједница оба дома француског парламента одложене су до 1. јуна по новом.

— Из Скопља јављају да се провио глас, да је командант приштинских редифа Шефки паша убијен.

— Др. М. Миловановић, министар спољних послова у Србији, изјавио је сараднику „Тасвири Ефкијар“ да је у начелу постигнут споразум између Србије и Турске о дунавско-јадранској жељезници.

Наука и проналасци

Палата из неолитског доба. Необично су значајна открића француског научни-

чујући она која се тиче његових послова, али их ипак решава. Како их рјешава видимо. Одобрава што му предложи његове вође. Ту дакле нема стручног расправљања и савјетовања, него слушања. На кад ће већина само слушати, зар не може слушати код куће, као и они који нијесу посланици, него да се за то нарочито плаћа?

У опште, парламентаризам се преживљује у свијету. Наравно онакав какав је, а нарочито код нас. Мјесто њега треба да добу стручне етаженске скупштине, а делегати свих скупштина, у циљу озакоњавања онога што су напале за добро да усвоје и даље да предаже, треба да састављају законодавну скупштину. Тако ће сваки радити само оно што разумије, а не механички с дружа да рјешава у Скупштини о питањима од спољне, финансијске, просвјетне и трговинске политике, као и о многим другим питањима о којима нема ни појма.

Ми зидамо државу, хоћемо да постанемо јачи, већи и угледнији, потребно је зато да се збркани појмови о краљевим прерогативама, уставности, апсолутизму, демократијизму и парламентаризму разбистре и кристалишу, јер ово како је сад, очевидно је хаос.

(Недељни Преглед“

Б.

— Крај. —

ка Ж. Куртија, која је он учинио у Тихауаноко, једном мјесту у Боливији, које лежи на висини од 3.850 метара. Тамо је Курти при своме ископавању наишао на монументалне степенице, а још даље на једну зграду, чији су зидови украшени скулптурама људских глава. Даље, ту је нашао три божанска кипа, од којих један представља Индијанца, високог шест метара. Курти је открио и многобројне канале за одвођење кишнице. У ископајој палати одржане су у цијелини три сале, обојадисане црвено и бијело, у њима многобројни кипови, који подсећају на Озириса. Курти сматра, да су ово остаци из неолитске епохе.

Кратке приче

НАСИО

Стари шумар је опет дошао у свој елеменат. Лагао је тако, да су његови слушаоци некоко тјескобно жиркали око себе и повиравали на под, да виде не сагиба ли се која греда и неће ли можда пући под теретом тих лажи.

А сигуран сам, да то старог пустилова не би ни најмање сметало.

— Тако је то, моја господо, он ће гласом потпунога увјерења, које је прирођено само ловцима његова кова; што се тиче одјека, доживио сам прошле јесени нешто, што ми не би можда нико од вас повјеровао кад не би знао, да највише мрзим блебетање и лагање, што је на жалост и једно и друго почесто редовити гост за оваквим столом.

Било вам је то, да вам право кажем, 15. септембра — или нетачно ћу рећи 16. да не лажем, и ја се упутим са друштанцем својих пријатеља својим хатаром. Том сам згодом причао друштву о гласовитој јеси, која се може чути у „Голубињаку“.

Једни од господe гласовити тенориста М. хтио је бити први, који ће окушати тај одјек. Постави се дакле у став и запјева својим громовним гласом једно мјесто из Лоеврина: „Елса, љубим те!“ Јека је у тој гласовној разговјетно ријеч по ријеч али све чуда — све је било за то гласовито. Настаде свеопште чуђење. Још је адут запјева певач исељенички резултат. Сад наставски гласовити крајни крај. Сви се узалуд забављали, али све оста забавља. — Јека је оста неријешена. Онда певач запјева по трећи пут. Опет исто!

— То мора неко да збија с нама нејанушним, јер није ваљано гупери свој дајекови крајни крајни крај.

Непадану прасне он у силан смијех и повиче: „Још бјесе о тој је ништа! Ја чудноватије, што сам када доживио“.

Тако је и било. Пред улазом у шинуљу стајао је на име прост крст. (Крст у музици повисује за по гласа дотични звук.) Шта ви на то, моја господо, на ову музичку савјесност еха?

Господа ни да би ријечи, по некако се погледаваше као да не вјерују, и јуначки суспрезаше смијех, који их је већ давно.

Само некакви туђинац у том кругу, млади трговачки путник из Берлина, остао је сасвијем миран, заклима старом паралажи одобравајући главом и почне:

— У истину је чудноват природни појав, што је господин шумар приповиједао. Но ја сам сам тако срећан, па ћу моћи испробоједити нешто што је још чудноватије:

Прије четрнаест по прилици дана, возио сам се са још два друга дуж француске границе у један град у Вогезима. Тамо смо накинчили штогођ урадити. Жељезнице онамо није било и ми узмемо кола. Кочијаш нас на једном мјесту упозори на троструку јеку, која да узвраћа читаве китице pjesме. То моралосмо да чујемо. Удесимо дакле нашу химну: „Wacht am Rhein“ и послушамо! И гле! Стих за стихом одјекиваше чисто и бистро једанпут, двапут, но онда се догоди нешто необично, невјеројатно, на право чудо. Код трећег на име узврата зачујемо исто тако чисто и бистро мјесто: „Wacht am Rhein“ јаким: Allons enfants de la patrie“ — марсељезу. Јека је на име прешла била границу пак нам је одзвањала као француска народна химна. Но, господине шумару, шта ви на толико патриотско чувство једноставног еха?

Један тренутак сједили су гости укучени. Онда све прасне у грохотан смијех а бурно одобравање награди говорника, који је старог шумара тако темељито надлагао и насамарио. Овај скочи на ноге, забаци пушку на раме живијудне своме јазавчару да ће поћи. На вратима се окрене и проговори уздигнути гласом:

— Млади господине, пошли сте кривим путем. И ја лажем, но тако безобразно лагати, као што лажете ви, може само један Берлинац!

Рече, залуни са собом врагима и читавих шљедећих 48 сати није — лагао.

Дневник

Отпутовали на Тополицу. Њихова Краљевска Височанства Нашљедник Књаз Данило и Нашљедница Књагиња Милица отпутовали су јуче изјутра на Тополицу.

Дворске вијести. „Биоградске Новине“ доносе: „Принцеца Јелена кренуће се кроз осам дана из Рима преко Анконе за Црну Гору, да ускршње празнике проведе код свога дједе и старе мајке на Цетињу. Са принцемом ће отпутовати и Књагињица Вјера, која се такође сада бави код своје сестре у Риму“.

Митрополитов јубилеј. У уторак 6. ов. м. навршује се пуних двадесет и пет година од како је Њ. В. г. Митрофан Бан посвећен за митрополита црногорског. Тога дана прославиће се на свечан начин та ријетка свечаност, у којој ће узети учешћа и многобројни пријатељи и поштоваоци Његовог Високопреосвештенства.

Положио заклетву. Г. Јован Пламенац, новонаименовани министар унутр. дјела, положио је прекрјуче заклетву пред Његовим Краљ. Височанством Књазом Господаром.

Јубиларна прослава. Нотирајући да је издан проглас одбора за прославу јубилеја педесетогодишње владавине Књаза Господара, биоградско „Ново Вријеме“ учинило је двије погрешке: да ће прослава бити 15, 16. и 17. маја и да је председник централног одбора Митрофан Шевић. Прослава ће бити речених дана у августу, а председник је одбора Њ. В. г. митрополит Митрофан Бан. Толико ради знања, да се не би уносила забуна.

Класна Лутрија у Црној Гори. Биоградски лист „Ново Вријеме“ саопштава: „Црногорско министарство финансија обратило се нашој влади питањем под којим би јој се условима допустила продаја лозова наше Класне Лутрије. Управа Класне Лутрије ријешила је, да јој уступи продају 1000 цијелих лозова као и цијелокупну добит државну која износи 20.000 динара.

Халејева комета. За Халејеву комету, која ће се појавити у овој години, врло је велико интересовање. Астрономи непрекидно изгледају њен појав, а сумње нема да ће интересовати и свакога другог. Како астрономи означају, она ће се почетком овога мјесеца моћи видјети прије изласка сунца, а у другој половини овог мјесеца послје шест сати послје подне. Она ће се моћи видјети голим оком.

Први добротвори. Народна Штедионица на Цетињу и ове је године одредила „Фонду сиромашних гимназијалаца“ педесет (50) перпера, те је постала добротвор тог фонда. Г. Милоје Ж. Јовановић, начелник министарства финансија, данас је предао гимназиској управи сто перпера за „Фонд сиромашних гимназијалаца“ и тијем постао његов добротвор. Гимназиска управа сматра за најпријатнију дужност да у име фонда захвали даоцима.

Збор у Подгорици. Сјутра, у недељу, прије подне у згради гимназије у Подгорици држаће се збор грађанства ради договора како ће се на што свечанији начин прославити педесетогодишњица владавине Њ. Кр. В. Књаза Господара. О сазиву овог збора добили смо из Подгорице овај телеграм:

Данас сазивачки одбор од неколико грађана издао је бираним ријечима позив на овдашње грађане у неколико стотина примјерака, да присуствују збору, који ће се одржати у недељу 4. ов. овдје у историјама здања овдашње Гимна-

зије и то у 10 сати прије подне. Задатак је збору да се договори како ће се на што свечанији начин обавити слава ријетког историскога догађаја педесетогодишњице срећне владавине нашег милога Књаза Господара, а тијем се дала што боља прилика манифестовању, народних осјећаја и жеља, које тако вруће гаји народ за свога опште љубљенога Господара, чије су заслуге неоцијењене за ову земљу и у тој сврси организује одбор. Срећно да Бог да, а одавно се ово и ишчекивало.

Вријеме. Од јуче је завладао јак југ и небо се наоблацило, наговјештавајући поново кишу, али је није било.

Путници. Како су путници са стране почели јатомине да стижу на Цетиње, то ћемо од сада редовно доносити њихова имена. У току јучерашњег дана пристео је 61 путник са стране и 66 наших, из унутрашњости. Стрли путници су: Конрад Готенов, професор, Франц Цицлер, професор с госпођом, барон Румен, приватје, Х. Хутле-офицер с г-ђом, Ф. Лист, доктор с госпођом, Фриц Хилдел, трговац, Роберт Хуларунк, професор, А. Ђријер, доктор, А. Е. Делане, приватје, др. Јанитуки, лекар - сви из Немачке; Крсто и Иво Рацковић, трговци, Мухан Зонић, тежак, Франц Берт, приватје, Ј. Фердинанд, Франц Боричевић, Ђуро Ведаш и Јово Видов, задара - сви из А. Угарске; Мато Чолић, тежак из Србије, Нодори Алберто из Италије, Д. Сајмен из Холандије и 39 њих тежака из Турске.

Кратке вијести

Нови угарски зајам. У Бечу је са Рошидовом групом склопљен нови угарски зајам од 112 милијуна круна. Новац ће се покрити субскрипцијом, која ће потирати са 92.50%.

Рекрути у Русији. Одбор думе за домобранство примио је законску основу о рекрутима. Број рекрута установљен је на 457.535.

Јапан и Русија. Из Петрограда јављају: Овдје се поговара, да ће доскора стигли овамо јапански министар иностраних послова гроф Комура у врло важној политичкој мисији.

Митрополит проневеритељ. У Петрограду је силну сензацију изазвала суспензија игумана манастира Александра Невскога, митрополита Амброзија, који је течајем времена проневерио пуна 2 милијуна рубаља.

Пут цара Вилхелма у Италију. Из Рима јављају: Измјећу немачкога држ. канцелара и талијанскога министра спољних послова уговорен је пут цара Вилхелма у Италију за прољеће, године 1911. Цар Вилхелм ће том згодом присуствовати открићу споменика краља Емануела, те ће уједно посјетити међународну изложбу у Турину.

Русвелт у Бечу. Бивши предсједник сједињених америчких држава Русвелт стигао је 1. априла у Беч, те ће остати у Бечу два дана. Краљ ће га примити у посебну аудијенцију и истога дана на вече приредиће њему у част свечани дине, а други дан биће Русвелт на динеу код грофа Ерентала.

Убијен македонски четовођа. Познати македонски четовођа Делов убијен је прекошћом у селу Љесковце. Ради се о крвнјој освети.

Огроман пожар шуме. Општинска шума и Сатмарнемети стоји у пламену. Пожар напредује силном брзином. Штета је досада огромна. Акција око гашења је преслаба.

Шала

Конкурс

— Реци ми, Мошо, шта је то конкурс?
— Конкурс је, кад неко стрпа новацу из од панталона, а извршитељ му попише капут.

Забуна у љутини

Шеф: „Јесте ли разговарали са господином Драгутином? Шта је рекао?“

Чиновник: „Нијесам се могао с њиме разговарати“.

Шеф: „То је нечувено, ужасно! Па, јесам ли вам рекао, да морате са њим говорити?“

Чиновник: „Није ми било могуће. Прво, он је јуче умро...“

Шеф: „Но... а друго?...“

Брижљивост

— Зашто ви не поведете увијек сву дјецу, кад правите излет са мужем?

— Зато што се мој муж у таквим приликама увијек напије, и кад би у томе стању наше осморо дјеце видео у дућулом броју, сигурно би га капља ударила.

Привреда

Приход народне привреде у Србији. По рачуну г. Вук. Петровића, бившег министра финансија у Србији, народна привреда у Србији представља годишњи приход од 600 милиона динара. У години 1905. износио је тај годишњи приход суму од 540 милиона.

Књижевност

„Савремене слике из привреде у Црној Гори“. Написао Андрија К. Вукић, народни учитељ. Цијена 50 пара. Страна 46 у 8". — У овој књижици писац је врло лијепо и зналачки изнео како смо много и много заостали у привредном напредовању, те се с правом може рећи да је у овој књижици заиста забиљежено само истинито стање наше биједне привреде у свима гранама, у свима првцима, а нарочито у живинарству, млекарству, баштованству, воћарству, шумарству и стојарству.

Такође писац је савесно, зналачки и објективно забиљежио значајне користи од школских башта, црквених и манастирских дабара с привредног гледишта. По овој књижици види се да је писац у истини баш прави онај народни учитељ, који ради не само на народном просвјетавању, већ и на привредно-културном напретку нашег привредника. Камо лијепе срећа да се и остали учитељи у нашој домовини уздају на писца ове књижице и да мало више пораде за народ с којим дијеле зло и добро — с њим хлеб, а тада би се, нема сумње, осјетило благостање у народу, а једновременно и снага државна.

Ову књижицу топло препоручујем свима привредницима драге нам домовине, да је са особитом нажњом прочитају, како би порадили да се и наша привреда уздигне на ступњу свјетске културе, па да од ње има користи и народ и држава.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE
У коме мјесцу жене најмање говоре?
Одговоре ћемо штампати.
Уредништво „Ц. Вјесника“

Наша пошта

У једном од прошлих бројева, а у овој рубрици, рекли смо, да је претплату положио г. Митар Церовић. Потријешили смо. Требало је да стоји: *Пој* Митар Церовић, што по његовој жељи радо исправљамо.

Претплату за годину на Цетињски Вјесник положила су још ова господа: Вукосав Кујовић (Блатина), Станиша Меденица (Плана), Мркоје Меденица (Плана), Вукосав Јовановић (Требаљево) и Стојан Анђелић (Требаљево); полугодишњу ова господа: Лука Ракочевић и Милије Церовић оба из Требаљева.

Колашин. Полугодишњу претплату на Ц. Вјесник положила су ова господа: Мих. Пековић, Јагош Поповић, Ристо Рашовић, Периша Магковић, Ђукан Петровић, Божиша Кујовић, Саво Меденица и Радисав Зековић. За годину: Управа школе — Требаљево.

Гор. Морача. Примљена је годишња претплата на Ц. Вјесник од господа: Крсто Н. Бојић (Реднице), Ђуро С. Пековић (Сврке), Нико П. Булатовић (Поље), Јован Р. Бојић (Поље); полугодишњу претплату су послали г. г. Саво И. Ускавић (Поље), Шћепан С. Војводић (Бојни), Алекса Ж. Бојић (Бојни), Сава К. Драгић (Љевишта), Мијат Л. Мијатовић (Крива Јела), Спасоје Ш. Лазаревић (Осреш), Илија М. Бокић (Драговића поље), Милија М. Драговић (Поље), Мил. Р. Бојић (Бојни), Милован И. Марковић (Старче), Неђељко Ј. Дубљевић (Љевишта), Новица Д. Клајић (Рашко), Шундо М. Бојић (Реднице), Стеван М. Требјешанин (Љевишта), Муко И. Пековић (Реднице), Радош П. Кујовић (Мјоска).

Уљин. Г. Ђа Јулијана Петковић. Претплата до краја године примљена је и лист ће се слати на дагу адресу у Биоград — Србија.

Администрација
„Цетињског Вјесника“

Продајем за готово

1 мотоцикл „Лаурин и Клемент“ од 3¹/₂ коњске снаге брзине до 80 километара на сат, фали само једна вањска гума цијена 350. — (три сто педесет) перпера.

1 мали аутомобил „Бенз“ стари модел од 5 коњских снага за 2—3 особе брзине до 35 километара. Све гуме нове и три резервне лампе и потпуни прибор. Цијена 900. — (девет стотина) перпера.

Обје макине су сасвијем у реду и иду изврсно.

Никшић.

В. Живни

ТРГОВЦИМА

из Подгорице, Колашина, Дан-Града и Никшића, јављамо, да имамо на продају већу количину најбоље

ИТАЛИЈАНСКЕ ПАШТЕ разне врсте.

Цијене умјерене и утврђене.

Експедиција тачна.

Продаја за готово, сигурнима и на мјесницу.

Подгорица.

4,6

Чубрановић и Друг.

ТРГОВЦИМА

Примамо поруџбине

САПУН ЗА ПРАЊЕ

„L'arrosoir“ са 72° уља и „Notre Dame“ са 60° уља.

Да је ова врста сапуна најбоља свједоче преко 10 награда, које је односна фабрика на разним изложбама добила.

Подгорица.

Чубрановић и Друг.

заступници

saponeria a vapore

P. Boiffals J. B. Ribe

Marsiglia.

Продајем

Моју кућу у зетској улици.

Цетиње.

М. Татар.

CRNOJEVIC

РАДИСАВ Н. ЛУЧИЋ

адвокат — Никшић

Извјештавам поштовану публику, да сам отворио правозаступничку канцеларију у Никшићу, и да примам на заступање све парнице — нарочито спорове приватно — правне природе (трговачке и грађанске).

Сатова

на распродају имам од добрих кућа, особито цариградских.

Ко би желио поручити на картоне чиним цијене угодне. Вршм оправку и промјену за нове сатове.

У априлу отварам *фотографски атеље*.

Б. Шобајић. Никшић.

5000 перпера

плаћам сваком који докаже, да моја за чудо јефтина колекција од 600 предмета, која кошта само **пет** перпера, није готово бадјава, а састоји се: један прави швајцарски часовник патентираних система Роскопф, који је регулисан и иде тачно, са писменом трогодишњом гаранцијом; један ланац америкашког дубл-злата; два прстена од америкашког дубл-злата (за господу и женске); једна енглеска гарнитур од пуцета за манжетне, јаке и кошуље; један амер. перорез са 5 сјечива; једна свилена краватна модерне мустре, боје каква се жели; једна игла за кравату од Симила-бриљанта; један женски лигн брош парновије мустре; једна путничка гарнитура: један кожни новчаник; америкашки бутон са имитованим драгим камењем; један енглески патентирани барометар; један албум за салон са 36 вештачких и лијепих разгледница из свијета; један раскопан колијер за врат или косу од правих источних перла; пет индијских ђавола који проричу, који забављају свако друштво, и још 550 разних других предмета, који су неопходни и корисни свакој кући, и све бадјава. Све заједно са часовником за шнаг система Роскопф, који сам иначе кошта више од двојно, добија се за само 5 перпера.

Може се добити на повуку или за унапријед послати новац (макар и у поштанским маркама) од фирме **А. Гелб** (A. Gelb. Versandhaus Krakau № 334). Краково.

НБ.) Ко наручи два пакета добија један енглески бриљант или 6 комада ланених цених марама уздарје. Што се не допада прима се натраг и враћа се новац одмах. Према томе сваки ризик отпада.

На „Цетињски Вјесник“ најбоље се преплатити код поште.

Advokaturskanzlei

RADISAV N. LUTSCHITCH

Nikschitch — Montenegro

Übernehme als Vertreter alle Gerichtsfälle vor unseren Gerichten.

3-3

СВОЈ СВОМЕ

ВАЖНО ЗА СВАКОГА, А НАРОЧИТО ЗА НАШЕ ТРГОВЦЕ
ПРВА СРПСКА АГЕНТУРНА И КОМИСИОНАРСКА

РАДЊА

ХРИСТИФОРА МОРАВЦА У ПОДГОРИЦИ

Отпочела је свој рад, те прима и најсавјесније обавља — наруџбе.

Ово је једина и најсолиднија Агентурна и комисионарска **радња** преко које се могу све врсте трговачке робе а нарочито:

Кафа, Шећер, Брашно, Пиринач, Петролеум, Кожа, Шпирит, Свијеће, Сапун, Сардине, Чоколада, разни Ликери и Минералне Воде,

како по најнижим дневним цијенама тако и уз најповољније услове поручити.

СВОЈ СВОМЕ